

ARCHIWUM HISTORII FILOZOFII — I MYŚLI SPOŁECZNEJ —

ARCHIVE OF THE HISTORY OF PHILOSOPHY
AND SOCIAL THOUGHT

VOL. 69/2024

INSTYTUT FILOZOFII I SOCJOLOGII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Redaktor tomu/Editor of the Issue

Dariusz Piętka

Zespół redakcyjny/Editorial Staff

Seweryn Blandzi (redaktor naczelny/Editor-in-Chief)

Danilo Facca (z-ca redaktora naczelnego/Co-Editor)

Jakub Wolak (redaktor wykonawczy/Executive and Web Editor)

Jerzy Giebułtowski, Andrzej Karalus, Sławomir Mazurek,

Przemysław Parszutowicz, Daniel Sobota, Rafał Toczko,

Leszek Skowroński, Wojciech Starzyński, Wojciech Wrotkowski

Rada Programowa/Advisory Board

Stanisław Borzym (Honorowy Przewodniczący/Honoured Chairman)

Jacek Migasiński (Przewodniczący/Chairman)

Michel Bastit (Dijon), Silvia Bonacchi (Warszawa), John D. Caputo (Syracuse),
Johnny Christensen (Copenhagen), Brian O'Connor (Dublin), Loredana Cardullo
(Catania), Rolf Darge (Salzburg), Juliusz Domański (Warszawa), Adam Drozdek
(Pittsburgh), Michael Erler (Würzburg), Michel Fattal (Grenoble), Günter Figal (Freiburg),
Tadeusz Gadacz (Kraków), Alexandre Guimaraes Tadeu de Soares (Uberlândia),
Wolfram Högbe (Bonn), Steffen Huber (Kraków), Marzenna Jakubczak (Kraków),
Anna Kelesidou (Athens), Agnieszka Kijewska (Lublin), Theodore Kisiel (Northern Illinois),
Norbert Leśniewski (Poznań), Dariusz Łukasiewicz (Bydgoszcz), Kamila Najdek
(Warszawa), Krzysztof Narecki (Lublin), Andrzej Noras (Katowice), Marek Otisk
(Ostrava), Stefano Poggi (Firenze), Marcin Poreba (Warszawa), Roger Pouivet (Nancy),
Jarosław Rolewski (Toruń), Livio Rossetti (Perugia), Clemens Sedmak (Salzburg),
Gerhard Seel (Bern), Josef Seifert (Liechtenstein), Janusz Sidorek (Warszawa),
Marian Skrzypek (Warszawa), Maciej Sojn (Warszawa), Pirmin Stekeler-Weithofer (Leipzig),
Tadeusz Szawiel (Warszawa), Robert Theis (Luxembourg), Marian Wesoły (Poznań),
Jan Zozulak (Nitra), Zbigniew Zwoliński (Warszawa), Jolanta Żelazna (Toruń)

Korekta polska: Agnieszka Świtkiewicz-Blandzi; korekta angielska: Jerzy Giebułtowski;

korekta francuska: Wojciech Starzyński; korekta włoska: Danilo Facca

PL ISSN 0066-6874

© Copyright by „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”

Warszawa 2024

Adres Redakcji:

Instytut Filozofii i Socjologii PAN

ul. Nowy Świat 72, pok. 118,

00-330 Warszawa

ahf@ifispan.edu.pl

www.ahf.ifispan.pl

Projekt graficzny: Piotr M. Kozanecki

Spis treści

TABULA GRATULATORIA	9
---------------------	---

Studia i artykuły

MAREK PIECHOWIAK Odyseusz idzie na emeryturę	13
WILLIAM FRANKE Plato's Apophatic Legacy and the Unwritten Doctrines (I): Negative Theologies and Poetics	33
WILLIAM FRANKE Plato's Apophatic Legacy and the Unwritten Doctrines (II): Toward a Speculative Philology	55
MARIAN ANDRZEJ WESOŁY Timon z Fliuntu w wykładni Diogenesa Laertiosa (IX 109-116)	83
CYPRIAN MIELCZARSKI Retoryka, prawda, polityka – od klasycznych sofistów do postmodernistów	99
KRZYSZTOF ŁAPIŃSKI Formuły słowne i przemiana wewnętrzna słuchacza w stoicyzmie i <i>Upaniszadach</i>	113
MAŁGORZATA PRZANOWSKA Grecka <i>mousikē</i> a dialektyka jako filozofia. Przyczynki do rozważań o periagogicznym sensie edukacji dorosłych	125
MATEUSZ BIERNACZYK Stosunek człowieka do świata. Przykazania Plutarcha zawarte w <i>Peri euthymias</i>	145
MICHAŁ DAMSKI Nietypowe metody przewodnictwa duchowego w nauczaniu Epikteta i wybranych praktykach buddyzmu chan	169
PAOLO DI LEO Cosa viene pensato nell'Uno?	181
MICHAŁ ZEMBRZUSKI Koncepcja intelektu u Anaksagorasa i jej recepcja w myśli Tomasza z Akwinu	221
KAZIMIERZ TRZĘSICKI Dlaczego nazwy liczb odczytujemy odwrotnie? Problem reprezentacji liczb	235

MARCIN KARAS	
Metafizyczne podstawy odkrycia Kopernika	253
ANDRZEJ LISAK	
Szkoła marburska a Platon i problem historii filozofii	263
PAWEŁ MAZANKA	
Trzy etapy krytyki filozofii św. Tomasza i jej pozytywne skutki	281
JACEK RUSZCZYŃSKI	
Zasadnicza rola rozumu i woli w działaniach człowieka	301
MAŁGORZATA BOGACZYK-VORMAYR	
Wie viel Ressentiment braucht eine Gesellschaft? Zur Erinnerungskultur nach Jean Améry	309
MACIEJ L. REWAKOWICZ	
Identyczność a tożsamość. Przyczynek do dyskusji	323
ALEKSANDRA HORECKA	
Pojęcie zmiany, rodzaje zmian i zależności między nimi	343
WOJCIECH WROTKOWSKI	
Problematyka wolności w <i>The Theology of Medicine</i> Thomasa S. Szasza	371
KAZIMIERZ NAPIÓRKOWSKI	
Rewolucja kwantowa – kilka refleksji meta-fizycznych	391

Przekłady

PLATON	
<i>Parmenides</i> , czyli o Ideach (126a–137c) (tłum. S. Blandzi, K. Słaby)	399
RÜDIGER SAFRANSKI	
<i>Ein Meister aus Deutschland</i> (München 1994) (tłum. K. Najdek, J. Sidorek)	427

Artykuły recenzyjne

MAREK BLASZKE	
Wiele oblicz Voltaire'a	471
MAREK URBAN	
Analiza źródeł współczesnego sekularyzmu: Artur Schopenhauer	481

Contents

TABULA GRATULATORIA	9
---------------------	---

Papers and articles

MAREK PIECHOWIAK Odysseus is Heading to His Retirement	13
WILLIAM FRANKE Plato's Apophatic Legacy and the Unwritten Doctrines (I): Negative Theologies and Poetics	33
WILLIAM FRANKE Plato's Apophatic Legacy and the Unwritten Doctrines (II): Toward a Speculative Philology	55
MARIAN ANDRZEJ WESOŁY Timon of Phlius as Expounded by Diogenes Laertius (IX 109-116)	83
CYPRIAN MIELCZARSKI Rhetoric, Truth, Politics – from Classical Sophists to Postmodernists	99
KRZYSZTOF ŁAPIŃSKI Verbal Formulas and the Listener's Inner Transformation in Stoicism and <i>the Upanishads</i>	113
MAŁGORZATA PRZANOWSKA Greek <i>mousikē</i> and Dialectics as Philosophy. Around the Periagogic Meaning of Adult Education	125
MATEUSZ BIERNACZYK The Relationship of Human to the World. The Commandments of Plutarch in <i>Peri euthymias</i>	145
MICHAŁ DAMSKI Unusual Methods of Spiritual Guidance in the Teachings of Epictetus and Selected Practices of Chan Buddhism	169
PAOLO DI LEO What Is Thought of In The One?	181
MICHAŁ ZEMBRZUSKI The Anaxagoras' Theory of Intellect and its Reception in the Thought of Thomas Aquinas	221

KAZIMIERZ TRZĘSICKI	
Why Do We Read the Names of Numbers in Reverse? The Problem of Number Representation	235
MARCIN KARAS	
Metaphysical Foundations of Copernicus' Discovery	253
ANDRZEJ LISAK	
The Marburg School and Plato and the Problem of the History of Philosophy	263
PAWEŁ MAZANKA	
The Three Stages of the Critique of St Thomas' Philosophy and Its Positive Effects	281
JACEK RUSZCZYŃSKI	
The Fundamental Role of Reason and Will in Human Actions	301
MAŁGORZATA BOGACZYK-VORMAYR	
How Much Resentment Does a Society Need? Remembrance Culture according to Jean Améry	309
MACIEJ L. REWAKOWICZ	
Identity and Sameness. The Input to Discussion	323
ALEKSANDRA HORECKA	
The Concept of Change, Types of Changes and the Dependences between Them	343
WOJCIECH WROTKOWSKI	
The Problem of Freedom in <i>The Theology of Medicine</i> by Thomas S. Szasz	371
KAZIMIERZ NAPIÓRKOWSKI	
Quantum Revolution – Some Meta-Physical Reflections	391

Translations

PLATO	
<i>Parmenides</i> , Part I (trans. S. Blandzi, K. Słaby)	399
RÜDIGER SAFRANSKI	
<i>Ein Meister aus Deutschland</i> (trans. K. Najdek, J. Sidorek)	427

Review articles

MAREK BLASZKE	
The Many Faces of Voltaire	471
MAREK URBAN	
An Analysis of the Origins of Modern Secularism: Arthur Schopenhauer	481